

De tweede strook zouden we willen noemen de boschstrook. Ook deze loopt evenwijdig met de kust. Deze strook wordt gevormd door een reeks vrij laag gelegen vlakken, van verschillend, deels vrij aanzienlijk oppervlak, welke door meer of minder breede en hooge duinreeksen van elkander worden gescheiden. De voornaamste zijn Meijndel, Kijfhoek en Bierlap. Hierin treffen we een begroeiing aan, van geheel ander karakter dan in de zeeduinen. Zoals de gekozen naam reeds zegt, zijn hier onze prachtige duinbosschen te vinden. Van de, aan deze formatie eigene, kruiden noemen we slechts *Teucrium Scorodonia* L., *Hypericum perforatum* L. en *Inula Conyza* D.C.

(Wordt vervolgd).

A. L. BRANDHORST.

UIT DE TIJDSCHRIFTEN.

De Tropische Natuur, Jaargang XVIII, Afl. 12, December 1929.

Enkele opmerkingen omtrent het geslacht *Blyxa* in Nederlandsch-Indië door Dr. C. G. G. J. van Steenis. De soorten van dit geslacht uit de Hydrocharitaceënfamilie zijn waterplanten, die in slijkgige bodem wortelen als onze scheren of waterkaarde, maar met smalle lange en slappe bladeren, zonder stekels langs de rand en langgerekte kleine bloemen. Van twee soorten, die alleen maar aan het zaad met zekerheid kunnen worden onderscheiden zijn de vindplaatsen in Nederl. Indië wonderlijk verspreid. De eene, met stekelige zaden, *Blyxa echinosperma*, is alleen gevonden op de Natoena eilanden in het uiterste Nd. Westen, op de Kai-eilanden in 't uiterste Zuid-Oosten en daartusschen een enkele maal in Zd. Borneo en nu op twee plekken bij Buitenzorg. Bij nader onderzoek zal wel blijken, dat ook in andere streken deze en misschien nog meer soorten veel gelijkmatiger verspreid voorkomen, dan men thans weet.

De Klampiau door L. Coomans de Ruiter is de grijze gibbon van Borneo, waarvan de schr. een jong vrouwtje als huisgenoot heeft opgevoed en bestudeerd. De aardige foto's met bijschriften geven een goed idee van de menschachtige gemoedsuitingen van zoo'n tamme gibbon.

Onder Korte Mededeelingen is er een met beschrijving en foto van een nieuwe vindplaats (nabij de Poentjak-pas ten Z.O. van Buitenzorg) van de Javaansche *Podostemonaceae* *Cladopus Nymani*. De planten van deze familie zijn heel eigenaardig aangepast aan het leven in watervallen en stroomversnellingen.

In dezelfde bergbeek vond de heer v. d. Pijl bij het fotografeeren van de *Cladopus* de fuikjes van webspinnende kokerjuffers overeenkomende met die, welke Prof. Docters van Leeuwen in D. L. N. XV, pag. 334 voor het eerst beschreven heeft en die nog meer gelijken op degene, die wij uit Zuid-Limburg in D. L. N. XXIX, pg. 360 afgebeeld hebben dan op die van de *Hydropsyche* uit Winterswijk in D. L. N. XXIII (niet XXII) pag. 113, waarnaar de Red. in een noot verwijst.

De Tropische Natuur, Jg. XIX, Afl. 1, Januari 1930.

Over de biologie van epiphyten schrijft Dr. F. W. Went, waarbij schr. de typische aanpassingen nagaat, waardoor deze planten in staat zijn op boomtakken te leven zonder contact met den grond. De bevestiging aan hun steunpunt wordt in den regel bewerkstelligd door speciale hechtwortels, die tengevolge van aanrakingsgevoeligheid en negatieve licht-gevoeligheid zich tegen stam of takken aandrukken en vasthechten. De opname van voedingsstoffen geschiedt gewoonlijk door het opvangen van humus, waarvan speciale inrichtingen aanwezig kunnen zijn, zooals de trechtervormige bladerenkrans van de Nestvaren, de platte humusvangende schildbladeren van de hertshoornvaren (*Platyserium*); sommige orchideeën maken een sponsachtige massa van verdrogende harde spitse wortels, waaraan en waarin ze dorre bladeren en andere humusstoffen opvangen. Het ingewikkeldst zijn deze inrichtingen bij de mierenplanten *Myrmecodia*, *Hydnophytum* en *Dischidia*, die bladbekers of sponzige holten in hun knollen vormen, waarin mieren nestelen, die er de

humus brengen, waarmee de plant zich voeden kan. Een groote moeilijkheid voor deze planten is de wateropname. Hoewel ze voornamelijk in vochtige oerboschen voorkomen, hebben ze verschillende xerophytische aanpassingen: waterreservoirs, uitwendige, zooals waterbekers en sponzige wortels, of inwendige waterweefsels in knollen en bladeren. Sommige kunnen uit vochtige lucht waterdamp opzuigen.

Bij Tjibodas zijn van de 600 oerboschplanten 130 epiphyten, 60 lianen, 200 heesters en boomen, 200 kleine struiken en kruiden. Op steile heete volkomen kale rotsen kan men enkele van de epiphyten uit het vochtige oerbosch soms weer vinden; door hun epiphyten-aanpassingen kunnen die zich daar handhaven. De schr. haalt enkele voorbeelden aan uit Suriname in vergelijking met die uit Oost-Indië. De bekende West-Indische epiphyten *Tillandsia* kunnen zelfs op telefoondraden groeien.

Hirundo daurica striolata door Fr. A. Th. H. Verbeek. Van echte zwaluwen — in tegenstelling met gierzwaluwen — komen op Java maar twee soorten als broedvogels voor. Van een van deze wordt hier de levenswijze uitvoerig beschreven, waarbij opmerkelijk is, dat in een paar onderzochte gevallen de jongen bijna uitsluitend gevoed werden met een zeer groot aantal levend overgereikte kevers van de soort *Epicanta ruficeps*, die behoort tot de blaatrekkers (*canthariden*) en voor de mensch sterk giftige, blaatrekkende stoffen in z'n bloed heeft.

Onder Korte Mededeelingen is een waarneming met foto van de Koeboeng of vliegende Maki (*Galeopithecus volans*) in Zd. Sumatra. Deze merkwaardige dieren kunnen met hun uitgespannen vlieghuid zweefsprongen maken van 50 M. en meer.

Natuurhistorisch Maandblad. Orgaan van het Natuurhistorisch Genootschap in Limburg. 19e Jg., No. 1, 31 Jan. 1930.

Verslag van de Maandel. Vergadering. De Voorzitter doet mededeeling van twee zeer belangrijke schenkingen voor het Museum van het Genootschap n.l. een groote Gallen-collectie van P. Dettmer S. J. en een collectie van 6000 kevers (meest Limburgsche) van P. Rüschkamp S. J.

De heer Keuller spreekt over Nephrit als materiaal voor praehistorische wapens en gereedschappen. Zulke gereedschappen zijn bekend uit Midden- en Zuid-Europa, Azië, Nd. Amerika, Mexico, Zd. Amerika en Nieuw-Zeeland. In China wordt het nog verwerkt. Het gesteente is zeldzaam; het wordt gevonden in Midden-Azië en Nieuw-Zeeland en in kleinere hoeveelheid in Siberië en op een heel enkele plek in Silezië, in de Harz, de Alpen, de Appenijnen. *Jade* of *Jadeit*, dat moeilijk van Nephrit te onderscheiden is, bestaat toch uit een ander gesteente (grootter hardheid, gemakkelijker smeltbaar). Het is eveneens zeer zeldzaam te vinden in Midden-Azië, en op enkele punten in Europa en Amerika. Een bijl van Nephriet (althans vermoedelijk) is gevonden te Caberg bij Maastricht.

Een dispuut tusschen de heeren Kurris en Waage over de mogelijkheid om de erfelijkheid van verworven eigenschappen te constateeren sluit aan bij het vervolgartikel van den laatstgenoemden in dezelfde aflevering over de invloed van het milieu op planten, dieren en menschen; dit gedeelte gaat speciaal over de invloed van de levensomstandigheden op de misdadigheid bij menschen.

J. L. Wielders vervolgt zijn relaas „Wat ik hoorde en zag” in de koude Februari-maand 1929 in de omstreken van Venlo. Overal verspreid liggen de talloze omgekomen vogels van allerlei soort, meestal uitgegeten door hongerige dieren, vaak kraaien, die ook soortgenooten niet ontzien; meerkoeten op het ijs van de Maas zijn levend vastgevroren. De schr. neemt van nabij waar hoe een sperwer na lange jacht een eekhoorn grijpt, terwijl elders een buizerd en een ooruil in gevecht zijn, zóó verwoed, dat hij ze met de hand bij de vleugels moet pakken, om ze te scheiden.

Dr. A. de Wever schrijft over het voorkomen in Zuid-Limburg van *Erythraea centaureum* (Duizendguldenkruid) en *E. pulchella*. De eerste is op veel verschillende plaatsen te vinden door het heele gebied, maar treedt bijv. waar bosch gekapt is, grillig op: „lijkt een zwerfster”. De andere soort is heel zeldzaam in Zuid-Limburg. Op twee van de drie tegenwoordige vindplaatsen is ze eerst sedert 1923 verschenen (n.l. bij de verlaten bruinkool-ontginningen te Brunssum en Schrijversheide).

Vakblad voor Biologen, 11e Jaargang, No. 6, Febr. 1930.

Desiderata en consequenties der moderne erfelijkheidsleer door M. J. Sirks. Dr. Sirks betoogt, dat de studie der erfelijkheidsleer op het oogenblik minder behoefte heeft aan nog meer analyses van kruisingen, zooals die sedert 1900 de bouwstoffen voor die wetenschap hebben opgeleverd, maar dat verdieping van het inzicht en verkrijgen van een overzicht verwacht mag worden van onderzoekingen, die meer het oorzakelijk verband opsporen tusschen bijv. de chemische samenstelling der voortplantingscellen en het optreden van bepaalde erfelijke eigenschappen. Als voorbeelden worden besproken de onderzoekingen van Schmalfuss over het chemisme, waardoor zwarte kleurstoffen (melaninen) optreden en die van den biochemicus Euler c.s. over het gehalte aan enzymen bij erfelijk verschillende albino-rassen van granen.

Natura. Orgaan der Nederl. Natuurhistorische Vereeniging, No. 1, 15 Jan. 1930.

Ir. v. Soest geeft onder Plantengeografie XVI de verspreiding in ons land van *Caltha palustris*, de Dotterbloem. Vooral op het kaartje komt heel typisch uit, dat de dotterbloem ontbreekt, waar het water brak is; dat is bijv. in bijna geheel Zeeland, op de Zuid-Hollandsche eilanden, behalve in de duinen, in de Haarlemmermeer, in Noord-Holland behalve de duinstreek, in de Eem- en IJseldelta, in de heele Noordelijke en Westelijke strook van Friesland en Groningen. Volgens het kaartje zou ook op de hooge Veluwe de Dotterbloem geheel ontbreken.

Onderling hulpbetoon door Kerst Zwart geconstateerd bij vogels betreft vier spreeuwen, die geregeld in zijn tuin op voer kwamen en die, toen hun eens een extra goed warm en vettig maal voorgezet werd na een paar hapjes eerst wegvlogen en met een groot aantal (27) hongerige soortgenooten terug kwamen. Het scheen, dat ze die in de buurt hadden bij elkaar getrommeld.

Een andere Vogelwaarneming gaat over een kanarie-mannetje, die een spiegelkje in z'n kooi heeft gekregen en geregeld daarvoor plaats neemt, om te zingen, voor z'n spiegelbeeld in extase komt en het tenslotte een paar snavelhousen toedient; later is hij begonnen met veertjes naar zijn spiegelbeeld te brengen en die met de snavel aan te bieden. De heer Portielje heeft een geheel overeenkomstig gedrag van een mannetjes-musch voor een raamspiegelkje waargenomen. Verder bevat deze afl. een groot aantal belangrijke verslagen van excursies, vergaderingen, congressen e. d.

Amoeba. Orgaan van den Nederl. Jeugdbond voor Natuurstudie 9e Jaarg. No. 5 Januari 1930.

De Drentsche heide is een enthousiaste oproep tot medewerking aan het natuurmonument van de Drentsche hei. M. J. Adriani geeft het slot van zijn Botanisch verslag van het N. J. N. kamp te Denekamp en wel het Deel V Hei en Vennen. Bij de heide wordt het geografisch voorkomen van heide in het atlantische gebied en de moderne theorien over het ontstaan van heiden medegedeeld. De vennen ten O. van Denekamp zijn grootendeels verdwenen of bedorven door ontginning. Het Lobelia-ven gedoopte heidevennetje is nog typisch voor z'n soort en wordt uitvoerig besproken en met een vegetatie-kaartje afgebeeld. Het is grootendeels bezet met Lobelia en Littorella en omringd door snavelbies en andere venrandplanten. Het bekende Ezelsgoorven is ontgonnen, het Hornven ook niet meer ongeschonden. Het Syenven over de Duitsche grens ten N.W. van het Bentheimer Wald wordt zeer geroemd.

De Veldkenmerken van de algemeenste eenden geeft L. Tinbergen thans van de Duikeenden met aardige afbeeldingen van tafeleend, kuifeend, toppereend, brilduiker en ijseend.

De in D.L.N. van Mei 1929 aangekondigde Jeugdclub voor Natuurvrienden heeft zich als een afdeling bij den N. J. N. aangesloten.

J. HEIMANS.